

**EERSTELIJNSZONE
GENT**

Verslag
Gents Eerstelijnsforum
30 januari 2025

Datum:	30/01/2025
Locatie:	Bedrijvencentrum De Punt, Kerkstraat 108, 9050 Gent
Aanwezig:	Ca. 100 zorg- en welzijnsactoren werkzaam in Gent

Gents eerstelijnsforum

We vinden het steeds belangrijk dat alle stakeholders die betrokken zijn in zorg en welzijn binnen Gent, betrokken blijven bij de werking van Eerstelijnszone Gent vzw. Gezien het aantal plaatsen binnen de zorggraad beperkt is, wordt er ook een Gents Eerstelijnsforum (GEF) georganiseerd. Iedereen actief in de eerste lijn (welzijn, gezondheid, lokaal bestuur, patiënten-, mantelzorg- en vrijwilligersverenigingen) is welkom op dit event en kan zijn inbreng doen. Daarnaast willen we benadrukken dat ook partners uit de tweede lijn van harte welkom zijn. Hun aanwezigheid draagt bij aan de bredere samenwerking binnen de zorg.

Het nieuwe jaar begon meteen met een vliegende start, dankzij het eerste GEF van het jaar. De feestelijke editie stond in het teken van de lancering van de vernieuwde sociale kaart van Gent.

Het evenement werd geopend met een uitleg over enkele verwezenlijkingen van de Eerstelijnszone Gent (ELZ Gent) in 2024. Bert Seys, voorzitter van ELZ Gent, gaf een terugblik op de belangrijkste mijlpalen en successen van het afgelopen jaar. Daarna werd de vernieuwde versie van de sociale kaart gepresenteerd door Sam Colle, stafmedewerker van ELZ Gent. De oorsprong en het belang van de sociale kaart van Gent werden toegelicht. De nieuwe versie werd uit de doeken gedaan en de aanwezigen kregen een beknopte uitleg over hoe de vernieuwde sociale kaart van Gent gebruikt kan worden.

Vervolgens werden de deelnemers verdeeld over vijf thematafels, waar zij in kleinere groepen konden discussiëren over de verdere aanpak van de organisatie en de uitvoering van het actieplan van ELZ Gent. Dit bood een waardevolle gelegenheid om samen na te denken over hoe we de organisatie van de Eerstelijnszone kunnen verbeteren en de acties uit het actieplan effectiever kunnen realiseren. Het evenement werd afgesloten met een feestelijke receptie waar netwerken centraal stond.

Introductie door voorzitter Bert Seys

Bert Seys sprak de aanwezigen kort over het doel en de werking van de Eerstelijnszone Gent.

Het Gents Eerstelijnsforum (GEF) is een bijeenkomst van eerstelijnszorgprofessionals, partners uit de 2de lijn en personen met een zorg- en ondersteuningsnood (PZON) om de dialoog aan te gaan over inclusie en om samenwerking te bevorderen.

Het doel van Eerstelijnszone Gent is o.a. om een inclusieve eerstelijnszorg te creëren die rekening houdt met de diverse behoeften van de Gentse bevolking. Voor meer info, zie:

<https://www.eerstelijnszone.be/eerstelijnszone-gent>

Lancering vernieuwde sociale kaart door Sam Colle

Sam Colle is stafmedewerker bij ELZ Gent en verantwoordelijk voor (sensibilisering/kennisdeling rond) de vernieuwde sociale kaart van Gent. Aangezien de vorige versie van de sociale kaart van Gent uit 1998 dateerde, was deze dringend aan vernieuwing toe. ELZ Gent ging in 2023 een verandertraject aan om de uitrol van een vernieuwde versie van de sociale kaart te realiseren. In januari 2025 was deze eindelijk af. Tijdens het GEF werd de oorsprong en het belang van de sociale kaart van Gent toegelicht. De nieuwe versie werd uit de doeken gedaan en de aanwezigen kregen een beknopte uitleg over het gebruik van deze versie. Klik [hier](#) voor de vernieuwde versie van de sociale kaart van Gent.

Klik [hier](#) voor de volledige presentatie.

Interactieve thematafels

De medewerkers van ELZ Gent stelden a.d.h.v. interactieve thematafels enkele speerpunten voor die onderdeel zijn van het actieplan van ELZ Gent. Het doel van de thematafels was om samen met de zorg- en welzijnsprofessionals na te denken over hoe we het actieplan van de Eerstelijnszone Gent kunnen verbeteren en de acties uit het actieplan effectiever kunnen realiseren. Vijf thema's kwamen aan bod: eerstelijnsnetwerken, de signalenbundel, doelgerichte zorg, themawandelingen, wijknetwerkers GGZ. Hieronder vind je de plenaire terugkoppeling per thematafel:

Thematafel Eerstelijnsnetwerken

Deze thematafel werd aangepakt met vrije associaties op het woord 'eerstelijnsnetwerken'. De ene groep dacht na over woorden en basisprincipes die ze hiermee associeerden, de andere groep dacht na over de organisaties en beroepsgroepen die vertegenwoordigd zijn in een eerstelijnsnetwerk.

1. Woordenassociatie: wat betekent dit, welke basisprincipes gelden er?

AnyChart Trial Version

2. Wie zit er in een eerstelijnsnetwerk (welke beroepsgroepen/organisaties/...)?

AnyChart Trial Version

Na de vrije associatie werd het concept van [eerstelijnsnetwerken](#) toegelicht aan de hand van de definitie, de basisprincipes en de meerwaarde die deze netwerken kunnen bieden. Daarnaast werd kort stilgestaan bij de stappen die ELZ Gent hieromtrent reeds heeft ondernomen.

Daarna was er ruimte voor vragen. We sloten af met de vraag: Hoe kijk jij als ‘burger’ naar het concept eerstelijnsnetwerken?

Sommige aanwezigen gaven aan dat het hen geruststelt dat er een zorggarantie zou komen. Ze zien het als een empathisch systeem dat zorg draagt voor iedereen en waarin mensen gemakkelijker en sneller de weg vinden naar de juiste en nodige hulp. Er werd benadrukt dat het belangrijk is om ook het informele netwerk (zoals burens en mantelzorgers) hierbij te betrekken als steunpilaar.

Tegelijkertijd uitten anderen hun zorgen over mogelijke drempels. Er waren bezorgdheden over privacy en anonimiteit, waarbij vooral de vertrouwensrelatie met de arts en het risico op het delen van ‘te veel’ informatie naar voren kwamen. Daarnaast werd weerstand gevoeld vanwege de vrees voor een beperktere keuze in zorgverleners, een gevoel van wantrouwen en mogelijke hogere kosten.

Thematafel Signalenbundel

Tijdens deze thematafel gingen we in gesprek met partnerorganisaties over de methodiek van ons signalenbeleid. De kernvraag was hoe we als Eerstelijnszone Gent ervoor kunnen zorgen dat partnerorganisaties gemakkelijker signalen kunnen doorgeven en welke drempels zij daarbij ervaren. Daarnaast werd ook feedback verzameld over de huidige methodiek rond het signalenbeleid in Gent.

Hieronder een overzicht van de belangrijkste input die we vanuit de partnerorganisaties meenemen:

Wat is een signaal?

Een signaal is een knelpunt, tekortkoming of structureel probleem in de zorg- en welzijnssector dat niet eenvoudig in cijfers of statistieken te vatten is. Het gaat vaak om kwalitatieve vaststellingen die sectoroverschrijdend kunnen zijn. De signalenbundel biedt een manier om deze signalen systematisch te verzamelen en door te geven.

Heel wat aanwezige partnerorganisaties worden regelmatig geconfronteerd met signalen die zij opvangen van hun veldwerkers. Ook de signalenbundel die tweejaarlijks wordt gepubliceerd door ELZ Gent, is bij de meesten reeds gekend. Echter heerst het gevoel bij de aanwezige deelnemers dat veel signalen zonder gehoor blijven of verloren raken in de communicatielijnen.

Hoe gaan organisaties intern om met signalen?

Bij de meeste partnerorganisaties bestaan er intern procedures voor het verzamelen en rapporteren van signalen. Signalen worden dus vaak doorgegeven maar er is intern weinig transparantie over de opvolging ervan.

De kracht van gebundelde signalen

Door jaarlijks een nieuwe signalenbundel te publiceren worden structurele problemen zichtbaar en geeft dit meer gewicht in beleidsbeïnvloeding. Het centraal verzamelen van signalen kan inspirerend werken en concrete acties of oplossingen stimuleren. Deze methodiek kent echter ook een aantal drempels.

Drempels en verbeterpunten

- Zoeken naar mogelijkheden om sneller in te spelen op signalen:

Een aantal partnerorganisaties botsen op de snelheid van de huidige signaalverwerking. Er zijn heel wat signalen die een snelle(re) respons vereisen om bijvoorbeeld een efficiënte samenwerking tussen zorgverleners te vrijwaren. Zo zijn er bijvoorbeeld GDPR-beperkingen die informatieoverdracht omslachtig maken en de kwaliteit van zorgverlening in het gedrang brengt. Om dergelijke signalen te kunnen vastgrijpen zou een sneldienst voor dringende signalen een oplossing kunnen bieden.

- De opvolgingstool van signalen beter bekend maken:

Na de gesprekken aan onze thematafel werd ook duidelijk dat niet alle partnerorganisaties weten hoe de signalen uit de signalenbundel verder worden opgevolgd. Na de publicatie van de signalenbundel worden namelijk trekkers aangeduid per signaal^{1*}. Eens alle trekkers gekend zijn worden de signalen opgevolgd en wordt de opvolging ervan gedocumenteerd op www.signalenbeleid.be. Iedereen kan de verdere opvolging per signaal consulteren op [deze website](#).

*Niet elk signaal uit de signalenbundel kan worden opgevolgd. Daarom wordt op voorhand een grondige selectie gemaakt van signalen die het meeste impact teweeg kunnen brengen.

- Streven naar bredere diversiteit in de sectoren van de signaalgevers:

Signalen komen vaak van dezelfde instanties of overleggen. Vanuit één van de deelnemers kwam het voorstel om een structureel wijkoverleg te organiseren waar lokale welzijnsorganisaties op aanwezig zijn. Op die manier zou er meer diversiteit ontstaan in de signaalgevers.

De input van deze thematafel zal gebruikt worden om het signalenbeleid in Gent te verbeteren.

Thematafel Doelgerichte zorg

Tijdens deze thematafel gingen we in interactie rond een realistische, complexe casus. Wanneer je een concrete situatie van dichtbij bekijkt, ontstaat er al snel een web van beschikbare hulp. We brachten dit 'web' visueel in kaart, wat leidde tot een gesprek over de uitdagingen die dit met zich meebrengt. Vooral voor de hulpvrager blijkt het niet evident om zijn weg te vinden naar effectieve en passende hulp.

Doelgerichte zorg vertrekt vanuit de gedachte dat zorg en ondersteuning geboden wordt op basis van de prioriteiten, waarden en levensdoelen van de hulpvrager. Door middel van een verkennend gesprek kunnen we gericht inspelen op de noden die voor de hulpvrager het meest urgent zijn. Deze visie vraagt om een paradigmashift en een nauwe afstemming, zowel met de burger als tussen eerstelijnsprofessionals.

Uit de interactie bleek dat sommige organisaties deze visie al sterk in de praktijk brengen, terwijl het concept voor andere organisaties nog geheel nieuw is. Willen we doelgerichte zorg verder verankeren en verduurzamen, dan is verdere kennisdeling noodzakelijk. De deelnemers benadrukten het belang van blijvende vorming en terugkomenten. Daarnaast werd voorgesteld om laagdrempelige initiatieven te lanceren die basisinformatie delen en mensen aanzetten om zich verder te verdiepen, bijvoorbeeld via inspiratie-avonden of kennisclips.

Verder werd de vraag gesteld hoe doelgerichte zorg kan worden toegepast bij specifieke doelgroepen, waarbij het verkennend gesprek extra uitdagend is. Denk hierbij aan mensen met een mentale beperking of met dementie. Dit vraagt om verdere uitwerking en aangepaste methodieken om ook voor hen zorg te bieden die aansluit bij hun persoonlijke waarden en doelen.

De input van deze thematafel wordt meegenomen in het actieplan voor komende communicatie, opleidingen en events rond doelgerichte zorg.

Thematafel Sociale kaart: themawandelingen

De sociale kaart van Gent proberen we tot leven te wekken aan de hand van themawandelingen en andere evenementen. Tijdens deze thematafel werd het concept van een themawandeling geschetst. Een themawandeling is een georganiseerde wandeling waarbij deelnemers rond een specifiek gezondheids- of welzijnsthema wandelen. De wandeling wordt georganiseerd voor hulp- en zorgverleners. Tijdens de wandeling gaan we langs bij een 5-tal organisaties die rond het thema van de themawandeling werken. Op die manier proberen we de sociale kaart fysiek tot bij de hulp- en zorgverleners te brengen.

Vervolgens werd tijdens de thematafel input verzameld. Deelnemers konden mogelijke thema's voorstellen, suggesties doen om een themawandeling anders aan te pakken of zichzelf kandidaat stellen als spreker op één van deze themawandelingen. In de toekomst wordt er voor de themawandelingen aan de slag gegaan met de input die verzameld werd:

Thema's die voorgesteld werden voor toekomstige themawandelingen:

- Wonen
 - Dak- en thuisloosheid, thuislozenzorg
 - Begeleiding

- WZC/KV, AW, Sociale woningen, Woonwijzer
- Werk
 - Vrijwilligerswerk voor mensen onder invaliditeit, zonder papieren...
 - Ondersteuning werk (Gent/vzw's)
 - Themawandeling rond activering bv bij VDAB, GTB (als toeleider), bij werkbegeleidingsorganisaties zoals Emino, Voluit... Bij Ateliers of sociale economie (Guislain-Compagnie de Sporen, sociale restaurants, de Keiberg...), bij zorgbegeleiders, bij OCMW/CAW
 - Werkgelegenheid voor mensen met een kwetsbaarheid
 - Re-integratie op de arbeidsmarkt na langdurige ziekte
- Vrijtijdsbesteding voor kinderen in armoede → opgroeien in armoede
- Leven zonder papieren (na procedure)
- Laagdrempelige administratieve ondersteuning
- Ondersteuning voor jongeren die op eigen benen gaan/moeten staan.
- Ondersteuning voor jonge ouders op verschillende domeinen
- Ontmoetingsplekken
- Inloophuizen
- Zorgtraject/netwerk voor adolescenten met diagnose ASS/ADHD...
- Anderstalige nieuwkomers van A tot Z
- Premies: welzijnsbureaus
- Migratie
- Palliatieve/chronische ziekte
- Wijk(en): kleine projectjes vb: Aroma's vzw, kaffie is kaffie, Onzen hof...
- Mensen met een beperking
- Seksuele gezondheid: technisch/relatieel communicatie
- Jeugdzorg
- Geweld

Volgende suggesties werden gedaan voor andere aanpak:

- Themaspel/online wandeling
Negatief: geen netwerking mogelijk
Positief: groter bereik: eventueel met korte filmpjes waar je locatie ziet, binnengaat en uitleg krijgt (Of HOTSPOT filmpjes)
- Themawandeling voor hulpvragers, geen hulpverleners. BV: 3 organisaties rond het thema opvoeding. Om zo drempelverlagend en overzichtelijk te zijn. Vb: Kind&Gezin, CLB...

Thematafel Wijknetwerkers GG

De thematafel wijknetwerkers geestelijke gezondheid (GG) gingen van start met volgende vraag: 'Waar denk je aan bij de naam 'wijknetwerker GG'. Volgende woordenwol kwam tot stand:

Vervolgens werd een korte introductie gegeven over de doelstelling en de rol van de wijknetwerkers GG.

De deelnemers en de wijkwerkers GG gingen met elkaar in gesprek. Volgende topics kwamen naar voor:

- 'Veel te lange wachttijden' werd bij zowat elke deelnemer aangehaald! (CAW, CGG, ...)
- Mensen haken daardoor af
- Eerstelijnspsychologen in LDC's doen geen lange trajecten, waardoor mensen zich moeten wenden tot een CGG
- Bij mensen in een assistentiewoning is praten over psychische kwetsbaarheden taboe, gaan niet gemakkelijk naar een psycholoog, in het beste geval praten ze met de huisarts
- Via woonvraag
- WGC: in huis loopt wel, maar ook lange wachtlijsten, we proberen via CAW
- ELP MMA: allochtone jongeren praten moeilijk over problemen
- Politie: we contacteren crisis team, slachtofferhulp
- Cultuur: we werken met maatschappelijk kwetsbaren en senioren. We merken dat GGZ een heel kluwen is, veel te lange wachtlijsten, beginnen er niet aan
- Veel verdoken eenzaamheid, er zou meer teleonthaal moeten zijn, minder drempels
- Huisartsenvereniging: aanbod GGZ is niet genoeg gekend (bos-bomen)
- Vrijwilligersorganisatie: nvt, wij werken niet lokaal
- Atelier vzw (maatwerk): zou fijn zijn indien er een 'overzicht' zou zijn (document); werken op alle wijken, via sociale dienst
- Voluit: eigen netwerk, meer gespecialiseerde zorg nodig!
- Aanbod is veel te breed → geen overzicht
- Artevelde HS: psychologen in huis = laagdrempelig, toch meer nood dan aanbod
- Wooncoach OCMW: wachtlijsten, wachtlijsten, ...
- Soc woonbegeleider: te complexe problemen, dus wachtlijsten
- Nood aan aanklappende hulpverleners, meer mensen op straat

- Huisartsenvereniging: aanbod GGZ is niet genoeg gekend (bos-bomen)
- Vrijwilligersorganisatie: nvt, wij werken niet lokaal
- Atelier vzw (maatwerk): zou fijn zijn indien er een 'overzicht' zou zijn (document); werken op alle wijken, via sociale dienst
- Voluit: eigen netwerk, meer gespecialiseerde zorg nodig!
- Aanbod is veel te breed → geen overzicht
- Artevelde HS: psychologen in huis = laagdrempelig, toch meer nood dan aanbod
- Wooncoach OCMW: wachtlijsten, wachtlijsten, ...
- Soc woonbegeleider: te complexe problemen, dus wachtlijsten
- Nood aan aanklappende hulpverleners, meer mensen op straat

Evaluatie GEF

Na afloop van het GEF vragen we de deelnemers om een kleine online evaluatie in te vullen over het Gents eerstelijnsforum als evenement. Wegens het beperkt aantal respondenten (n=5) kunnen we hiervan geen resultaten meedelen. We moedigen de deelnemers van het volgende GEF aan om hun feedback te delen opdat we kunnen blijven bijsturen o.b.v. de vragen en noden van het werkveld.

